

Waarom Brussel

WERK

moet maken van

FLEXIBELE

KINDEROPVANG

via het systeem

van

dienstencheques

... ?

Jean-Luc Vanraes & Els Ampe

VLD Brussel vraagt

- 1) dat de Brusselse regering de politieke consensus die tot uitdrukking komt in het regeerakkoord omtrent de nood aan flexibele opvang, in een duidelijk en efficiënt beleid uitvoert.
- 2) dat de Brusselse regering een deel van de middelen die in het regeerakkoord gereserveerd werden voor Gesco-banen in de kinderopvang, inzet voor meer flexibele kinderopvang. De vraag is concreet dat de regering de mogelijkheid creëert en aanmoedigt om aanvullende flexibele kinderopvang in Brussel te organiseren via dienstencheques en dus via tewerkstelling met interimcontracten.
- 3) Dat de Brusselse regering de nodige uitvoeringsbesluiten en/ of samenwerkingsakkoorden maakt om dit op korte termijn te implementeren.

Flexibele kinderopvang in Brussel is veel gevraagd

(citaatje van een respondente van de kinderopvang - enquête door Els Ampe)

“Ik ken veel jonge mensen uit West-Vlaanderen, die werken in Brussel maar de stap niet durven/kunnen zetten om er te gaan wonen omdat ze vrezen voor de kinderopvang.” Tot mijn spijt kan ik op 28 februari 2005 niet komen naar de Lezing over opvang van kinderen in Brussel. Ik vind het heel jammer, want ik ben zelf ook een fulltime werkende mama, van een kleuter van 3 jaar. Vorig jaar hebben wij de stap gezet om te verhuizen naar Brussel vanuit West-Vlaanderen. In deze korte periode zijn wij allemaal heel erg op Brussel gesteld geraakt, behalve dan als het op kinderopvang aankomt. Vorige week kreeg mijn dochtertje de mazelen en ik heb noodgedwongen een week verlof moeten nemen omdat er geen noodoplossing/opvang was (onze ouders wonen in Oostende en Brugge). Ook de opvang voor de schoolvakanties is soms een probleem . Ondertussen is ze ingeschreven in de VUB - crèche en daar verloopt alles vlotjes en ze gaat er heel graag naar toe. Dus je ziet, het is een beetje puzzelen en zoeken.”

(E-mail S. Lycke, woensdag 23-02-2005)

1. Verzoenen van 2 maatschappelijke objectieven: tewerkstelling bevorderen en kinderopvang flexibiliseren

Kinderopvang Flexibiliseren

De nood aan een flexibel systeem voor kinderopvang is niet nieuw, de vraag leeft bij de Brusselse ouders al veel langer. Dat bleek ook uit de enquête die Els Ampe uitvoerde bij deze groep. Eén van haar eerste wapenfeiten als volksvertegenwoordigster deed ze met haar nota:

“ Nood aan een geïntegreerd systeem van Flexibele kinderopvang in Brussel”.

Enkele weken geleden laaide deze discussie weer op, deze keer in Vlaanderen. Aanleiding was het kinderopvangplan van de Minister van Welzijn, waarin zij slechts in beperkte mate voorzag in vormen van flexibele opvang (voor zieke kinderen of voor nachtopvang).

VLD pleit al langer voor het gebruik van dienstencheques voor de kinderopvang, maar dat blijkt in een aantal behoudsgezinde partijen moeilijk gehoor te vinden. Zij zweren bij de traditionele, verzuilde instanties die kinderopvang aanbieden, maar niet altijd is afgestemd op flexibel werkende mensen.

Er is nood aan nieuwe mogelijkheden buiten de gewone kantooruren. Want wat doe je met al die mensen die met glijdende uren werken: 's avonds of in het weekend? Wat met hardwerkende ouders die niet om 18 uur bij de crèche kunnen zijn om hun kroost op te halen? Als we een flexibele economie willen met flexibele werknemers, dan moet er ook flexibele kinderopvang mogelijk zijn.

De stad vraagt flexibele opvang

In Brussel leeft die vraag mogelijks nog meer dan in het Vlaamse hinterland. Dat is een onweerlegbaar feit. Ouders in de stad zijn vaak zelf niet van Brusselse afkomst, waardoor de naaste familie vaak ergens in Vlaanderen of Wallonië woont. Dat betekent heel concreet dat zij minder gemakkelijk een beroep kunnen doen op een informeel netwerk van familie of vrienden voor de occasionele opvang van de kinderen.

Daar komt bij dat het leven in de stad een stuk anoniemer is, waardoor men minder gemakkelijk of minder snel een informeel netwerk uitbouwt. Kortom, de stad vraagt een wat meer formele organisatie om het leven er te vergemakkelijken.

Sophie (mama,
secretaresse):

“We zijn net terug uit verlof, het is druk op werk en net nu is mijn zoontje ziek.”

Chantal (mama,
werkzoekende):

“ Ik mag meteen beginnen in die kledingszaak op voorwaarde dat ik ook op zaterdag werk. Wat met de kinderen? ”

Laurent (papa,
technicus):

“Van school naar de dokter en dan naar de muziekklas, ik zal maar naar oma bellen”.

Fientje (dochtertje,
5 jaar)

Dinsdag 6.45u: “Mama, ik heb pijn in m'n buik, en ik bibber helemaal. ”

1. Verzoenen van 2 maatschappelijke objectieven: tewerkstelling bevorderen en kinderopvang flexibiliseren

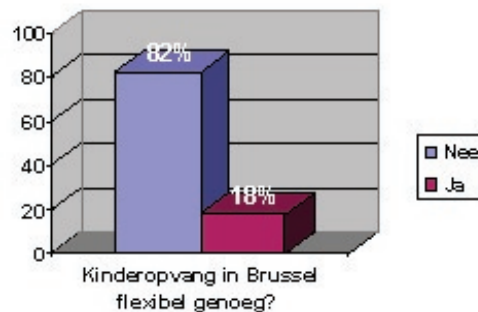
Tine (mama van 30):

“ Op maandag kan ik Laura niet afhalen op school, en sinds mijn buurvrouw verhuisd is, moet ik haar wel tot 18 u in de opvang laten.”

Brussel mag aan die noodzaak niet verzaken, als zij jonge gezinnen wil overtuigen om in de stad te komen of te blijven wonen. Flexibele kinderopvang is uiteraard maar één element in die keuze, maar wel één om niet te verwaarlozen.

Uit de resultaten van de enquête die Els Ampe uitvoerde, blijkt dat meer dan 3/4de - 82% - van de ondervraagden de kinderopvang in Brussel onvoldoende flexibel vindt. (grafiek 1)

GRAFIEK 1

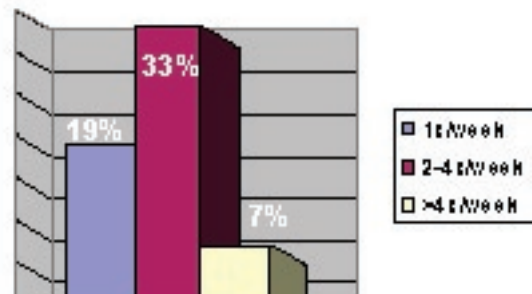

Charlotte (dochtertje van 6):

“ De dokter zegt dat ik meer moet sporten, maar mijn mama heeft geen tijd om mij te brengen”

Op de vraag of in het geval dat de huidige opvangplaats tot na 18.00u opvang zou aanbieden, antwoordde meer dan de helft (59%) van de ondervraagden dat ze daar beroep op zouden doen. 1/3de van de respondenten gaven zelfs 2 à 4 keer per week aan. (grafiek 2)

GRAFIEK 2

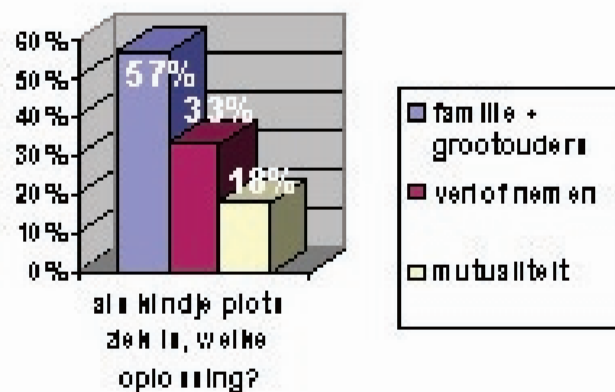

Sandrine (mama en shopmanager):

“ Mijn zoontje moet vanaf nu elke week naar de logopediste, hoe ga ik dat organiseren?”

Meer nog, in geval een kindje plots ziek wordt, ziet 1/3de zich genoodzaakt om verlof te nemen. (GRAFIEK 3)

GRAFIEK 3

Fred (papa en verkooptdirecteur) :

“ Hanna is ziek en ik heb vandaag een internationale meeting op het werk”

1. Verzoenen van 2 maatschappelijke objectieven: tewerkstelling bevorderen en kinderopvang

Stefan (papa en vrachtwagenchauffeur):

“ Ik krijg geen verlof om op Arnauld te passen, het transportbedrijf riskeert een klant te verliezen als die vracht niet op tijd geleverd wordt.”

Tanja
(mama en arbeidster in assemblagefabriek):

“ Vanavond sta ik in de avondploeg want mijn collega is ziek: wat doe ik met de kinderen?”

Kathy (mama, begeleidster gehandicapten):

“vandaag begeleide uitstap zonder mij: Sander heeft nog een beetje koorts en is niet welkom in de crèche.”

Fientje (dochtertje, 5 jaar)

Dinsdag 6.45u: “Mama, ik heb pijn in m'n buik, en ik bibber helemaal. ”

Tewerkstelling genereren: topprioriteit in het regeerakkoord

Een tweede, maar minstens even belangrijke reden om het systeem van kinderopvang via dienstencheques te promoten is minstens even belangrijk: **de creatie van tewerkstelling.**

En daar is uiteraard **Jean-Luc Vanraes, VLD - fractieleider** in het Brussels Parlement enorm mee bezig. Jean-Luc Vanraes hamert er al meer dan 3 jaar op dat we de mogelijkheden van dienstencheques onvoldoende benutten om de tewerkstelling in Brussel aan te zwengelen.

Het systeem van de dienstencheques kan niet alleen zorgen voor flink wat nieuwe jobs, maar kan ook een grotendeels zwart circuit doorbreken. Daarnaast zijn het precies die mensen die in Brussel moeilijk werk vinden, die in de ‘dienstencheque - jobs’ stappen: vrouwen, laaggeschoolden, alloctonen enz. Het oppassen van kinderen is ongetwijfeld één van de meest laagdrempelige en toegankelijke jobs voor mensen die niet eigen zijn aan het arbeidscircuit. Het zou dus zonde zijn om deze kans onbenut te laten om werkzoekenden op die manier in te leiden op de arbeidsmarkt.

De tewerkstelling die erdoor wordt gecreëerd, bevindt zich in een reëel arbeidscircuit en het zijn volwaardige jobs met een arbeidscontract. Deze functies voldoen ook aan een reële nood van Brusselse ouders.

Voor VLD Brussel is het duidelijk dat het systeem voor de flexibele kinderopvang twee belangrijke Brusselse uitdagingen verzoent.

2. Brussel moet niet wachten op Godot...

Men zou kunnen opperen dat er geen geld is voor flexibele opvang, of nog: dat er nog geen wettelijke basis voor bestaat, dat het systeem van erkenningen te complex is, dat het slecht is voor de kinderen om ze door “vreemden” te laten opvangen, dat alleen gediplomeerde kinderverzorgers met kinderen kunnen omgaan enz....VLD Brussel wil door dit initiatief met elk van die fabeltjes komaf maken en klare wijn schenken.

Het wordt tijd dat de politieke partijen in Brussel kleur bekennen. Om het systeem van dienstencheques voor kinderopvang in Brussel te doen werken, moet er in de eerste plaats **de politieke wil** toe zijn. Dat was net zo voor het operationaliseren van het systeem van dienstencheques als dusdanig.

Brussel had ook op dat vlak een achterstand ten aanzien van Vlaanderen. De “koudwatervrees” voor nieuwe initiatieven is daar niet vreemd aan, net als de lobby van de traditionele verzuilde organisaties om nieuwe initiatieven binnen de bestaande structuren onder te brengen. Het gevolg is echter al te vaak meer van hetzelfde en dat komt de flexibiliteit niet altijd ten goede.

VLD Brussel geeft in volgend betoog weer hoe relatief eenvoudig De Brusselse Regering zelf het dienstencheque - systeem voor flexibele kinderopvang kan operationaliseren, en weerlegt een aantal klassieke tegenwerpingen.

Dit is niet enkel de liberale benadering. De vraag naar een systeem voor flexibele kinderopvang steunt expliciet op de afspraken in het regeerakkoord.

VLD Brussel vraagt enkel dat die plannen licht aangepast worden om de efficiëntie te verhogen zowel qua tewerkstelling als qua flexibele kinderopvang.

2.1 “We hebben geen geld”

Tegenstanders van flexibele kinderopvang geloven graag dat het veel duurder zou zijn dan de traditionele opvang, of dat het geen prioriteit zou zijn in het regeerakkoord. Er zou ook geen geld voor zijn. Niets is minder waar. En daar zijn volgende argumenten voor:

1. “Nieuwe GESCO-banen scheppen in sectoren die zeer belangrijk zijn voor de gemeenschap” (bron: regeerakkoord Brussels Hoofdstedelijk Gewest)

Dat noemt de Brusselse regering als één van haar belangrijke prioriteiten: ze geeft zelfs aan welke sectoren zij als prioritair beschouwt: netheid, onderhoud van sociale woningen, veiligheid en, last but not least: **kinderopvang!**

Uit het regeerakkoord (20 juli 2004)

Onder rubriek: “De levenskwaliteit van de Brusselaars bevorderen”

Het scheppen van GESCO-banen zal doorgaan aan een gestaag ritme ter ondersteuning van het buurtbeleid.

Deze aanwervingen zullen eventueel in het kader van het contract voor de economie en de tewerkstelling kunnen gebeuren in de sectoren veiligheid, netheid en onderhoud van de sociale woningen en kinderopvang.

Zo zullen reeds in 2004, 100 bijkomende aanwervingen gebeuren in de veiligheidssector. In 2005 zullen er 300 aanwervingen bijkomen, gevolgd door 400 nieuwe aanwervingen in 2006 om in 2007 tot een kruissnelheid van 500 aanwervingen per jaar te komen.

Het toekennen van deze banen zal prioritair gaan naar de laagst gekwalificeerde personen en indien mogelijk zullen de aanwervingen gepaard gaan met opleidingen.

Onder rubriek 3. Tewerkstelling

de Regering zal een ruime voorlichtingscampagne lanceren om de Brusselse gezinnen te sensibiliseren voor het mechanisme van de dienstencheques. Zij zal zowel de openbare als de privé -actoren aansporen om met de erkenningprocedures te beginnen.

Voor dit alles heeft de regering geld voorzien in de meerjarenbegroting, het past binnen het domein “buurtbeleid”.

En dat is niet alles: in het volgende artikel spreekt de regering volgende doelstelling uit: “**voorzien in 2600 plaatsen in de kinderopvang in het kader van het gewestelijk budget**”

De Brusselse regering beseft hoe belangrijk het is de levenskwaliteit te verbeteren, gezien ze zelf aangeeft dat het één van de belangrijkste vragen is van de gezinnen om het beroepsleven en het privé-leven beter op elkaar af te stemmen, en dat ze zich daarom verbindt tot 2600 extra plaatsen in de kinderopvang.

Het spreekt voor zich dat ook flexibele kinderopvang een belangrijke beleidsmaatregel zal zijn om die levensbalans voor de werkende Brusselaars in evenwicht te brengen. Ze is ook volledig in lijn met de intentie van de Brusselse regering om deze banen prioritair toe te kennen aan de laagst gekwalificeerde personen, en de aanwervingen indien nodig te laten gepaard gaan met opleidingen.

Wat VLD Brussel dus vraagt, is dat een deel van deze middelen, die bestemd zijn voor GESCO banen, zouden gereserveerd worden om de organisatie van flexibele kinderopvang mogelijk te maken via dienstencheques.

Omdat het om jobs gaat die de laaggeschoolden in een echt arbeidscircuit brengen, is deze investering geen éénmalige impuls. Via de dienstencheques gaat het onmiddellijk om een arbeidscontract op de reguliere arbeidsmarkt en is de betrokkene bovendien bekend in het interimkantoor wat nieuwe perspectieven op integratie op de arbeidsmarkt verhoogt.

2. Rekening houden met de benefits: kwalitatieve en kwantitatieve terugverdieneffecten

Het argument dat dienstencheques ‘in - the - end’ veel duurder zouden uitvallen dan de reguliere opvang, moet zeker genuanceerd worden. Bovendien genereert het nieuwe systeem een aantal maatschappelijke “benefits en terugverdieneffecten. De uitbreiding:

- kadert in het tewerkstellingsbeleid, want het systeem creëert duidelijk nieuwe jobs voor kansengroepen op de arbeidsmarkt (lager geschoolden - langdurig werklozen - allochtonen en oudere werknemers)
- zet zwart werk om in reguliere arbeid door aan dienstencheque - werknemers een volwaardig werknemersstatuut te verschaffen
- die nieuwe jobs maken ook dat die mensen
 - (1) niet langer een werkloosheidsvergoeding ontvangen
 - (2) zelf sociale zekerheidsbijdragen betalen en
 - (3) personenbelasting verschuldigd zijnen op die manier een financieel terugverdieneffect genereren!
- Het is aanvullend op het bestaande aanbod van de collectieve kinderopvang.

Dat laatste aspect is heel belangrijk om de tegenstand van sommigen te ontkrachten.

2.2 “Reguliere sector moet voorrang krijgen”: ***Geen of...of-, maar een én...én - verhaal***

Als de reguliere opvang zelf meer gaat spelen op flexibiliteit, dan juicht VLD Brussel dat toe. Het is dus niet onze bedoeling om alle vormen van flexibele opvang via dienstencheques te regelen. Het moet juist aanvullend zijn op een degelijk uitgebouwd stelsel van collectieve kinderopvang.

Hoe meer de flexibele opvang kan voorzien worden in de reguliere structuren, hoe meer middelen gericht en specifiek kunnen worden ingezet om met dienstencheques die noden op te vangen, waarvoor de reguliere opvang geen oplossing biedt of waar volgens de ouders de dienstencheques een beter antwoord bieden.

Een aantal voorbeelden:

- 1) als ouders 's avonds laat of 's nachts moeten werken, kunnen ouders verkiezen om de opvang thuis te laten doorgaan, in het belang van het kind. Dat is een keuze die je als overheid moet respecteren.
- 2) Het is kindvriendelijk, want respecteert de slaapbehoefte en het natuurlijk ritme van de kinderen.
- 3) Speelt in op moeilijkheden van ouders met onregelmatige uren en onvoorspelbare werksituaties.
- 4) Biedt maatwerkoplossingen voor unieke individuele situaties, (bijv. kinderen die regelmatig kinesithérapie, verzorging of medische opvolging moeten krijgen)
- 5) Biedt een oplossing voor ouders die geen verlof kunnen nemen om zieke kinderen op te vangen

2.3 “De kwaliteit is niet verzekerd” : kwaliteit als argument om thuisopvang te weren

Kwaliteitsoorschriften oppassers

Een veel gehoorde kritiek is dat enkel in de reguliere opvang kwaliteit zou kunnen gegarandeerd worden, omdat de erkende daginstellingen voldoen aan een ganse resem voorschriften.

Uiteraard is het cruciaal om een aantal kwaliteitsgaranties in te bouwen, en dat is ook wat in het nieuwe decreet (7 mei 2004) in Vlaanderen voorzien wordt. De bedrijven die zich laten erkennen om kinderopvang te organiseren, moeten uiteraard aan een aantal voorwaarden voldoen, en die kunnen per verordening (GGC) vastgelegd worden.

In Vlaanderen moet de kandidaat-oppasser bovendien een opleiding kinderopvang volgen die erkend is door Kind & Gezin. Niets staat ons in de weg om in Brussel hetzelfde te doen. VLD Brussel vindt dat prima.

Maar de fabeltjes dat niet - gediplomeerden niet in staat zouden zijn om op een kind te passen, moeten de wereld uit. Waarom zouden werkzoekenden wel in staat zijn om voor de eigen kinderen te zorgen en niet voor een ander.

De drang om alle situaties uit het leven uit overdreven regelneverij vast te leggen, is dodelijk voor de menselijke creativiteit en ondernemingszin.

Dat ook andere partijen in Vlaanderen ervoor pleiten om de discussie over de “kwaliteit” tot haar essentie te herleiden, blijkt bijvoorbeeld uit een interview in de Tijd met voormalig Minister van Werk, Renaat Landuyt (SPA)

Bron: de Tijd ('het worden ruwe tijden', 28-11-2005)

Kan je wel garanderen dat iemand die je kasten afstoft ook in staat is om je kinderen goed op te vangen?

Landuyt: 'Mijn moeder deed beide. Ach, wie kinderen heeft, heeft daar toch ook geen diploma voor? En zij maken toch ook hun huis schoon? Waarom zouden ze dat in een ander gezin dan niet kunnen? En trouwens, iedereen zal zijn huis en zijn kinderen toevertrouwen aan iemand die hij vertrouwt.'

Komt de federale regering niet in financiële ademnood als mensen massaal de dienstencheques voor hulp gebruiken voor kinderopvang?

Landuyt: (Fel) 'Maar dat gebeurt nu al, ongecontroleerd en in een grijze zone. En daarom is er dringend nood aan opleidingen voor kinderopvang door de Vlaamse overheid. Dan ben je zeker van de kwaliteit!'

Verzekering met dienstencheques

Het systeem van de dienstencheques heeft als meerwaarde dat zij dit soort werk, dat ook vandaag al wordt gedaan, volledig uit de huidige grijze zone wordt gehaald.

Niet alleen haal je mensen uit een illegaal arbeidscircuit, het systeem voorziet bovendien ook automatisch in een verzekering. Gebeurt er iets in huis of bij het afhalen aan school, dan is de gebruiker daarvoor volledig verzekerd. Dat maakt dat ouders zonder financieel risico en in vertrouwen hun kinderen kunnen toevertrouwen aan een derde persoon.

Thuisopvang is niet nieuw, enkel de dienstencheques zijn dat!

Het debat over de dienstencheques doet plots een discussie oplaaien over de kwaliteit en de opportuniteit van thuisopvang. Dat die discussie wellicht eerder aangewakkerd wordt vanuit de vrees van de reguliere sector voor een te groot succes van het nieuw systeem, blijkt eigenlijk uit het feit dat deze vormen van opvang reeds plaats vinden, en wel onder verschillende hoedanigheden.

Bovendien zouden de interim - kantoren daar plots niet de juiste 'skills' voor hebben. Ze kunnen dat blijkbaar wel voor verpleegkundigen, bejaardenhelpers, technici maar o wee, niet voor kinderopvang. Ware het niet dat bepaalde interimbureau's ook vandaag al instaan voor kinderopvang, zij het op een beperkte schaal.

- Kinderopvang georganiseerd door interimkantoren

Een aantal privé - ondernemingen doen ook nu al beroep op de diensten van grote interim -kantoren voor de opvang van de (zieke) kinderen van hun werknemers. Dat om te vermijden dat werkende ouders moeten thuis blijven om de zieke kindjes op te vangen.

- Een aantal grote mutualiteiten organiseren reeds een oppasdienst voor zieke kinderen

3. Nood aan politieke wil

om tewerkstelling te creëren ... via het systeem van dienstencheques

Er bestaat een politieke consensus omtrent het belang van flexibele kindervang in Brussel.

Dit blijkt immers uit het regeerakkoord. Bovendien zijn de financiële middelen voorhanden.

Uit de nota blijkt ook dat te snel wordt gezegd dat men via dienstencheques geen kwaliteit kan aanbieden. De interim sector, maar ook de sociale sector kan net zoals voor andere functies mensen met de juiste kwalificaties aanbrenge, mits de nodige opleidingen.

Het systeem zelf zorgt dan weer voor een sluitende verzekering én voor een volwaardig arbeidscontract voor de dienstencheque - werknemer. Meteen is dat voor vele mensen de stap naar de (her)integratie op de arbeidsmarkt.